

Dr. Dobos Irma, az első magyar euro-geológusnő köszöntésére

Ritkán adódik az ember előtt olyan lehetőség, hogy egy száz éves pályatársát köszönthesse!

Dobos Irma esetében azonban nem ez a helyzetből adódó érdekesség!

A Magyar Hidrológiai Társaság egy olyan ember és emberi teljesítmény előtt tiszteleg, amely a maga nemében is ritka!

A csendes alföldi kisvárosból, Szentesről indult természettudományos pálya nem szokványos úton haladt. A két háború közötti időben egy fiatal lány számos akadállyal kellett megbirkózzon, hogy az akkor hagyományosnak tekintett női szerepből kilépve a tudományok vonzásában élje életét.

Nem akármilyen akaraterő és elszántság kellett mindehhez! Ahogy saját maga vallott erről: *„Ismerkedésem és elkötelezettségem a földtannal a geográfián keresztül történt, amikor már a földrajz is szerepelt a tantárgyak között. Elmondhatom, hogy azt soha nem kellett tanulnom és az órákon, ha valakinek ki kellett segíteni a felelőt, az mindig én voltam. Így azután meg is kaptam az elismerést ezért otthon, mert az 1930-as években számos jeles geográfus kiadott munkájából a Földrajzi Társaság egy tízdarabos sorozatát kaptam meg. Legkedvesebb könyveim között ezek szerepeltek, mert hiszen ez már érdeklődésem és tudásom elismerése volt, olyan volt, mint egy kitüntetés. Ennek hatására alakult ki bennem az elhatározás, hogy földrajz szakos tanár leszek.”*

A továbbtanulásba már erősen beleszólt a háború, ezért a szegedi egyetemen folytatott tanulmányok mellett gyors- és gépírást is tanult, ki tudja, miből lehet majd megélni a viharos időszakban...

Aztán múltak az évek és Irma részese lett az ország földtani feltárásának, feltérképezésének, s érdeklődése idővel a vízföldtani kutatások felé irányult.

Az 1960-as években az OVIKUV, majd a VIKUV-nál végzett munkát egy két esztendő kubai kiküldetés szakította meg, ahol férjével együtt az ásványkincsek felmérése, valamint a korábbi szakértői anyagok feldolgozása volt a feladatuk.

Irma ebben a munkában is megállta helyét, s aztán idehaza, mint a VIKUV főgeológusa feladatai mellett irányítóként vett részt a visegrád-lepencei telepen a Zsigmondy emlékkiállítás létrehozásában. Már itt kiderült kollégái számára, hogy a szakmatörténeti témák és kutatások milyen közel állnak érdeklődéséhez, s ezt Társaságunk is nagyra értékelte. Számos tudománytörténeti vonatkozású cikket írt a különböző szakfolyóiratokban, kiállításokat rendezett, előadásokat tartott. Értékelve a történeti ismeretterjesztésben vállalt szerepét, tagjává választotta Társaságunk Vízügyi történeti bizottsága.

1999-ben, pályázata alapján – Magyarországon első nőként – megkapta az **eurogeológusi** címet.

Nehéz felsorolni azokat a tudományos eredményeket, amiket Dobos Irma pályafutása során elért, de nem lehet megfelelkezni arról, hogy az ő nevéhez fűződik a „solymári izotóptemető” kijelölése és tervezése.

Dr. Dobos Irma munkásságát nem csupán a „vizes szakma” ill. annak tudományos szervezete, a Magyar Hidrológiai Társaság méltatja, hanem a Magyarhoni Földtani Társulat is.

Ez a kis rövid felsorolás, egyszerűsített elismerése is annak a pályának, amiért dr. Dobos Irma 1994-ben megkapta az **MHT Tiszteleti tagja** kitüntetést. a Magyarhoni Földtani Társulatnak 2003 óta Tiszteleti tagja.

*

A Magyar Hidrológiai Társaság két tudományos szakfolyóiratot jelentet meg. A régebbi kiadvány a Hidrológiai Közöny, az „ifjabbik” a Hidrológiai Tájékoztató. Dr. Dobos Irma mindkét szaklap szorgalmas szerzője volt, s írásaiban gyakorta foglalkozott a hidrogeológia, a fürdők, gyógyvizek történeti eseményeivel, jeles szakemberek életútjának méltatásával, röviden összefoglalva: a tudománytörténet mozaikdarabkáival. Dr. Dobos Irma munkásságát elismerve összegyűjtöttük mindazon cikkeinek rövid bibliográfiai adatait, amelyek Társaságunk említett folyóirataiban megjelentek.

Hidrológiai Közlöny 1961/3. sz.

- Az Országos Vízkutató és Fúró Vállalat az iparág sajátosságainak megfelelő technológiai előírások kidolgozásán munkálkodik.

Hidrológiai tájékoztató, 1961/3. sz.

- Vízföldtani megfigyelések és újabb adatok Kondoros környékéről.

Hidrológiai tájékoztató, 1962/1. sz.

- A gyöngyöshalászi hévízfúrás
- Vízbeszerzési szakvéleményezés
- Az OVIFUV műszaki-földtani konferenciája
- Békés megyében nagyarányú törpevízművesítés tervezését kezdték meg.

Hidrológiai tájékoztató, 1962/3. sz.

- Az Országos Vízkutató és Fúró Vállalat az 1962. évben megkezdte a lyuktelevízió használatát
- A kedvezőtlen vízföldtani adottságú Zagyva–Tisza süllyedék területén lemélyített kutató fúrások a földtani megismerést új eredményekkel gazdagították.
- Regionális vízmű tervezése Dunapataj és Kalocsa között
- Urbancsek János: Szolnok megye vízföldtana és vízellátása. (Könyvismertetés)
- Vízföldtani és rétegtani szempontból sok új eredményt hozott a Dunántúlon 1962-ben létesített két hévízkút.

Hidrológiai tájékoztató, 1963

- A rétegvizek vastartalmát befolyásoló néhány tényező
- Csongrád megye legmélyebb hévízkútját, Szegeden ... létesítette
- A Bódva völgy alsó szakaszának szerkezeti és vízföldtani viszonyai
- A törökszentmiklósi strandfürdő közelében jelölték ki...

Hidrológiai tájékoztató, 1964

- Válasz dr. Szabó László hozzászólására
- Az ország fokozódó ipari, ivó- és mezőgazdasági vízigényét ...

Hidrológiai Közlöny, 1967/1. sz.

- A Zagyvavölgy Pásztó és Hatvan közötti szakaszának vízföldtana

Hidrológiai tájékoztató, 1969

- Kuba vízföldtani adottságai
- 15 éves a Földtani szolgálat
- Zsigmondy Vilmos emlékszoba

Hidrológiai Közlöny, 1971/10. sz.

- Vízkőkiválásra hajlamos pannóniai rétegvizek vizsgálata Szeged területén

Hidrológiai tájékoztató, 1971

- A mélységi vízkutatás hagyományainak ápolása

Hidrológiai tájékoztató, 1973

- A 100 éves Budapest gyógy- és melegvízű fürdői
- A Visegrád, Lepence völgyi hévízkút

Hidrológiai Közlöny, 1974/7. sz.

- Hévízkutatás Szabadkán

Hidrológiai tájékoztató, 1976

- A Nemzetközi Gyógyfürdőügyi és Klimatológiai Szövetség (FITEC) budapesti kongresszusa

Hidrológiai Közlöny 1977/4. sz.

- Dr. Léczfalvy Sándor: Üdülőterületek vízbeszerzése. (Könyvismertetés)

Hidrológiai Közlöny 1977/8. sz.

- Nagy átmérőjű kutak szerepe a vízellátásban

Hidrológiai Közlöny 1979/2. sz.

- Legfontosabb ivó- és hévizeink bromid-, jodid- és fluoridtartalmának vizsgálata

Hidrológiai tájékoztató, 1980/1. sz.

- Földtani és vízföldtani eredmények Zsigmondy Vilmos mélységi vízfeltárása nyomán

Hidrológiai tájékoztató, 1980/2. sz.

- Ásvány- és gyógyvizeink számbavétele száz évvel ezelőtt

Hidrológiai tájékoztató, 1981/1. sz.

- A MIRA gyógyvíztelep kialakulása

Hidrológiai tájékoztató, 1981/2. sz.

- Az „Alföld földtani atlasza” (Atlaszismertetés)

Hidrológiai tájékoztató, 1982/1. sz.

- A rétegvízfeltárás hatása a Kárpátokon belüli nagy medencék fejlődéstörténetének szemléletére (1848–1918)

Hidrológiai tájékoztató, 1982/2. sz.

- Dr. Alföldi László: Budapesti hévizek. (Könyvismertetés)

Hidrológiai tájékoztató, 1983/1. sz.

- Környezetvédelmi Szakmai Napok, Budapest, 1982. szeptember 22—23.
- A Nemzetközi Bányavíz Szövetség (IMWA) I. kongresszusa, Budapest, 1982. április 19—24.
- A Hidrológiai Közlöny első ötven évfolyamának (1921–1970) tartalomjegyzéke (Könyvismertetés)

Hidrológiai Közlöny, 1984/3. sz.

- Bendefy László. (Könyvismertetés)

Hidrológiai tájékoztató, 1984/1. sz.

- Ásványvízkutatás és -feltárás Parádsasváron
- A Magyar Állami Földtani Intézet mélységi vízfigyelő kútjainak észlelési adatai 1967—1981. (Könyvismertetés)

Hidrológiai tájékoztató, 1984/2. sz.

- Gondolatok Bél Mátyás születésének 300. évfordulóján
- Hegyi Istvánné Pakó Júlia–Podányi Tibor–Dr. Vitális György: A dolomit bányászata és felhasználása. (Könyvismertetés)

Hidrológiai tájékoztató, 1985

- A 100 éves vízjogi törvény

Hidrológiai Közlöny, 1986/4-5. sz.

- A polihisztor Bél Mátyás emlékezete

Hidrológiai tájékoztató, 1986/1. sz.

- Dömsödi János: Talajjavítási útmutató. (Könyvismertetés)

Hidrológiai tájékoztató, 1987/2. sz.

- Tudománytörténeti adatok a szegedi Anna-kút tervezéséhez
- Kiállítás a főváros műemlék fürdőiről
- A 70 éves Magyar Hidrológiai Társaság múltja és jelene 1917–1987 (Könyvismertetés)

Hidrológiai tájékoztató, 1988/1. sz.

- Az artézi kutak első országos számbavétele

Hidrológiai tájékoztató, 1988/2. sz.

- Zentay Tibor dr.–Vitalis György dr.: Magyarország talajjavító nyersanyagai. (Könyvismertetés)
- Megemlékezés Zsigmondy Vilmosról halálának 100. évfordulóján

Hidrológiai tájékoztató, 1989/1. sz.

- Marczell F. (sorozatszerk.): Országos Vízügyi Levéltár. Források a vízügy múltjából 1. (Könyvismertetés)

Hidrológiai tájékoztató, 1989/2. sz.

- Megemlékezés Saxlehner Andrásról, halálának 100. évfordulóján
- Megemlékezés dr. Pávai Vajna Ferencről, halálának 25. évfordulóján
- Ásványvizek artézi kutas feltárása a Nyugati-Kárpátokban

Hidrológiai tájékoztató, 1990/1. sz.

- A főváros első hévízkútja a Margitszigeten

Hidrológiai tájékoztató, 1991

- Megemlékezés Mazalán Pálról, születése 100. évfordulóján
- Budapest csatornázástörténetének kiállítása
- Marczell F. (sorozatszerk.): A Magyar Vízügyi Múzeumban őrzött Széchenyi-iratok katalógusa. Források a vízügy múltjából 7. (Könyvismertetés)

Hidrológiai Közlöny, 1992/4. sz.

- Regényes élettörténet a tudósról: Pávai-Vajna Ferencről

Hidrológiai tájékoztató, 1992/1. sz.

- Megemlékezés Tessedik Sámuel munkásságáról, születése 200. évfordulóján

Hidrológiai tájékoztató, 1992/2. sz.

- 100 éves a Magyar Állami Földtani Intézet szervezett vízföldtani kutatása

Hidrológiai Közlöny, 1993/5. sz.

- A Magyar Vízügyi Múzeum hálózati kiállításai

Hidrológiai tájékoztató, 1993/1. sz.

- A Szent Lukács fürdő 100 éves története

Hidrológiai tájékoztató, 1993/2. sz.

- Ünnepi előadóülés a 30 éves Bükfürdőn

Hidrológiai tájékoztató, 1994/1. sz.

- Az Apenta-telep hévízellátása
- A 75 éves Magyar Hidrológiai Társaság tevékenységét bemutató kiállítás

Hidrológiai tájékoztató, 1994/2. sz.

- A Balneotechnikai Szakosztály szombathelyi vezetőségi és előadóülése

Hidrológiai Közlöny, 1995/3. sz.

- "De admirandis Hungariae aquis"

Hidrológiai Közlöny, 1995/5. sz.

- Néhány kiegészítő megjegyzés a 75 év történetéhez

Hidrológiai tájékoztató, 1995/1. sz.

- Emlékezés Vásárhelyi Pálra (1795-1846) születése 200. évfordulóján

Hidrológiai tájékoztató, 1995/2. sz.

- Emlékezés Cholnoky Jenőre, születése 125. évfordulóján
- „Vásárhelyi Pál és a reformkori mérnökgeneráció” kiállítás és konferencia

Hidrológiai tájékoztató, 1996/1. sz.

- Emlékezés dr. Schulhof Ödönre, születése 100. évfordulóján
- A Földtani Közlöny 125, a Hidrológiai Tájékoztató 35 éve
- Halaváts Gyula száz évvel ezelőtt megjelent összefoglaló és értékelő munkája a magyarországi artézi kutakról

Hidrológiai tájékoztató, 1996/2. sz.

- Budapest a 2000 éves fürdőváros - Fürdőtörténeti kiállítás a millicentenárium tiszteletére

Hidrológiai tájékoztató, 1997/1. sz.

- Emlékezés dr. Weszelszky Gyula hidrológiai munkásságára, születése 125. évfordulóján
- Hollandia vízgazdálkodása

Hidrológiai tájékoztató, 1997/2. sz.

- Napirenden a sérülékeny vízbázisok biztonságba helyezése
- Emlékezés a hódmezővásárhely-lúdvári szivattyútelep létesítésének 50. évfordulóján
- 35 éves a Büki Gyógyfürdő

Hidrológiai tájékoztató, 1998

- Emlékezés dr. Emszt Kálmán hidrológiai munkásságára, születése 125. évfordulóján
- A 150 éves Magyarhoni Földtani Társulat köszöntése

Hidrológiai tájékoztató, 1999

- Beszámoló a harmadik Duna-medence konferenciáról. Kolozsvár, 1998. szeptember 24-27.

Hidrológiai tájékoztató, 2000

- Mikoviny Sámuel mérnöki munkája Pozsony és Komárom vármegyében

Hidrológiai Közlöny, 2001/1. sz.

- Pup Vilmos: Bükfürdő (Könyvismertetés)

Hidrológiai Közlöny, 2001/4. sz.

- A mélységi vizek hasznosítása

Hidrológiai tájékoztató, 2001

- Emlékezés dr. Ilosvay Lajos kémikusra, születése 150. évfordulóján
- Halaváts Gyulára, az Alföld mélységi vizeinek kutatójára, halála 75. évfordulóján emlékezünk
- Tisztelgés dr. Papp Ferenc műszaki egyetemi tanár emléke előtt, születése 100. évfordulóján

Hidrológiai Közlöny, 2002/1. sz.

- Papp Ferenc professzorra emlékezünk születése 100. évfordulóján

Hidrológiai tájékoztató, 2002

- Emlékezés dr. Schmidt Eligius Róbertre, születése 100. évfordulóján
- A Magyar Fürdőszövetség megalakulása és szervezeti felépítése

Hidrológiai tájékoztató, 2003

- A visegrádi hévíz hasznosítása

Hidrológiai tájékoztató, 2004

- Szlovénia ásvány és gyógyvizei
- Juhász József: Mérnökgeológia I-III. Kötet, 1999 (Könyvismertetés)

Hidrológiai tájékoztató, 2005

- Kincstári fúrások 75 évvel ezelőtt az Alföldön

Hidrológiai tájékoztató, 2006

- A hódmezővásárhelyi első artézi kút földtani és vízföldtani eredménye, hatása a következő évtizedek vízszerezésére

Hidrológiai Közlöny, 2007/1. sz.

- Búcsú dr. Urbancsek János (1919-2006) főgeológustól

Hidrológiai tájékoztató, 2007

- A 250 éve született Kitaibel Pál ásványvízkutató munkája
- Az egykori Kolopfürdő gyógytényezői
- Alföldi László–Kapolyi László szerk.: Bányászati karsztvízszint-süllyesztés a Dunántúli középhegységben

Hidrológiai tájékoztató, 2008

- Az 50 éves Vízkutató és Fúró Vállalat vízföldtani munkája
- Berekfürdő helye a Kárpát-medence 18-20. század közötti ásványvíz feltárásának történetében

Hidrológiai tájékoztató, 2009

- Fejér L.-Szlávik L.: 111 Vízi emlék Magyarországon. (Könyvismertetés)
- - dr. Lorberer Árpád: A palackozott „Óbudai Gyémánt” ásványvíz rövid élete

Hidrológiai Közlöny, 2010/1. sz.

- Than Károly (1834-1908) ásványvíz-elemző módszere

Hidrológiai Közlöny, 2010/2. sz.

- Vitális György, a hidrogeológus
- Zsigmondy Béla (1848-1916) vízépítő mérnök szoboravatása Szegeden

Hidrológiai Közlöny, 2010/3. sz.

- Dr. Urbancsek János (1919-2006) sírkőavatása

Hidrológiai tájékoztató, 2010

- Az egykori tanítvány emlékezése Vitális Sándor születése 110. évfordulóján
- Három földrész jellegzetes forrasmésző-előfordulás kapcsolata a lemeztektonikával. Scheuer Gyula cikkgyűjteménye vízföldtani tanulságai
- A Felszín Alatti Vizekért Alapítvány: A XVII. Konferencia Siófokon
- Szlabóczky Pál: Miskolc fürdővizeinek emlékalbuma (Tanulmányismertetés)

Hidrológiai Közlöny, 2011/3. sz.

- A „Mohai Ágnes ásványvíz” kutatástörténete

Hidrológiai tájékoztató, 2011

- Emlékezés az erdélyi ásványvíz élenjáró kutatójára, Bányai János hidrogeológusra születése 125. évfordulóján
- Marton Lajos: Alkalmazott hidrogeológia. (Könyvismertetés)
- Pávai Vajna Ferenc születése 125. évfordulójára. Ásványvíz-feltárásának balneológiai jelentősége

Hidrológiai tájékoztató, 2012

- Mária Terézia ásványvíz rendelete

Hidrológiai Közlöny, 2013/1. sz.

- Új hidrogeológiai kutatási eredmények a Balaton-felvidéken
- Dr. Marton Lajos (Nekrológ)

Hidrológiai Közlöny, 2013/3. sz.

- - Scheuer Gyula: A Rába-völgyi Sárvár-Rábasömjéni és a Duna-Tisza köz déli határ menti hévízkutak makro- és mikroelemeinek összehasonlító vizsgálata

Hidrológiai Közlöny, 2013/4. sz.

- Mélységi vizeink sz.bavételének kialakulása

Hidrológiai tájékoztató, 2013

- 150 évvel ezelőtt jelent meg Chyzer Kornél tanulmánya „Sáros megye ásványvizeiről”
- Dr. Vitális György: Magyarország vízföldtana (Könyvismertetés)

Hidrológiai Közlöny, 2014/3. sz.

- - Scheuer Gyula: Egyes hazai konyhasós vizek makro- és mikroelemei, összehasonlítva néhány külföldi előfordulással

Hidrológiai Közlöny, 2014/4. sz.

- A 85 éves dr. Vitális György köszöntése

Hidrológiai tájékoztató, 2014

- Miháltz Istvánra emlékezünk halála 50. évfordulóján
- Gondolatok a felszín alatti víz védelméről

- Hideg Ágnes-Szlabóczky Pál: Pazár István mérnök, vízműigazgató. (Könyvismertetés)

Hidrológiai Közlöny, 2015/1. sz.

- - Scheuer Gyula: Szénsavas források, kutak makro- és mikroelem vizsgálata Parádsasváron és Parád környékén

Hidrológiai Közlöny, 2015/3. sz.

- - Scheuer Gyula: A Komárom és Esztergom között Szlovákiával közös Duna szakaszon feltárt hévizek hidrogeokémiai összehasonlító vizsgálata

Hidrológiai tájékoztató, 2015

- Révfülöp fürdőhelyé alakulása
- Hódmezővásárhely első hévízkútja
- Scheuer Gyula: A világ néhány jelentős hidrodinamikai rendszere és kiválásaik. Válogatott cikkgyűjtemény II. (Könyvismertetés)

Hidrológiai Közlöny, 2016/2. sz.

- - Scheuer Gyula: Karlovy Vary világhírű gyógyforrásai

Hidrológiai tájékoztató, 2016

- Vízügyi Emléknep a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtárban

Hidrológiai Közlöny, 2018/1. sz.

- - Scheuer Gyula: Néhány jelentős hazai és külföldi gyógyvíz hidrogeokémiája

Összeállította:

Fejér László, az MHT Vízügyi Történeti Bizottságának elnöke